

Nationens og historiens grænser – grænser og national identitet i historieundervisningen

Program for formidlingskonference d. 24. april 2020 kl. 9:30-15:30 i Jelling.

9.30 – 10.10 **1920-grænsen og dansk identitet**

v. Peter Yding Brunbech, ph.d., centerleder

Genforeningen i 1920 skabte et Danmark af den størrelse som nogen lunde har holdt i 100 år. Vi er i Danmark meget stolte af historien om den demokratiske grænsedragning, der afsluttede århundredes års stridigheder mellem dansk og tysk. Men vi skal ikke tro, at historien er gået i stå blot, fordi en grænse har holdt i 100 år, og vi skal passe på, at vores egen fascination af genforeningshistorien ikke kommer til at stå i vejen for vores og elevernes forståelser af grænseproblematikker. For hvad er egentlig en demokratisk grænse?

10.10 – 10.40 **Fremtidens genforeningsmonument**

v. Jens Aage Poulsen, lektor

Fremtidens genforeningsmonument er en konkurrence HistorieLab har afviklet i 2019-2020, og som er et bud på, hvordan man kan arbejde med grænser og national identitet i undervisningen. I konkurrencen har en række skoleklasser arbejdet med deres bedste bud på et fremtidigt genforeningsmonument. Idemanden bag konkurrencen Jens Aage Poulsen præsenterer tankerne bag og giver eksempler på bidrag.

10.50 – 12.10 **Workshops m. forskellige emner**

Vi tilbyder en række workshops, hvor deltagerne kan arbejde med mere specifikke emner fx rollespil, fortidsmøder, samarbejde med kulturinstitutioner, ”grænseoverskridende” undervisning mv.

1. Dilemmaspillet: Skoleforløb om grænsedragninger på VejleMuseerne

v. museumsinspektør Rasmus Skovgaard Jakobsen, VejleMuseerne

I anledning af genforeningsjubilæet udbyder VejleMuseerne i 2020 et skoleforløb, hvor elever i udskolingen aktivt skal rekonstruere afstemningsforløbet i 1920. Dette gøres dels via en introduktion til genforeningen på museet og dels via et dilemmaspil, hvor eleverne skal arbejde med de problematikker, som man i datiden stod overfor. I workshoppen præsenteres tankerne bag skoleforløbet, hvorefter deltagerne skal prøve at spille dilemmaspillet.

2. Historiske scenarier i praksis

v. lektor Jens Aage Poulsen

Når elever designer et mindesmærke i anledningen af 100-året for Genforeningen, er det et eksempel på brug af historiske scenarier i undervisningen. I workshoppen præsenteres og prøves scenariedidaktiske fremgangsmåder og deres relevans og potentialer i historieundervisningen. Eksemplerne er hentet fra en konkurrence, som HistorieLab kører i forbindelse med genforeningsjubilæet.

3. Fortidsmøder: Identitetsfølelse før der var noget der hed nationalisme

v. lektor Loa Bjerre

Med eksemplet identitetsfølelse i grænselandet arbejder vi med, hvordan vi bedst muligt lader eleverne møde fortiden fra fortidens eget perspektiv, og det diskuteres, hvordan "fortidsmøder" kan få en plads i et kompetencestyret folkeskolefag.

4. Projekt Debatcaféer for børn og unge

v. Lektor Rikke Alberg Peters og Vejlebibliotekerne/ Emil Eggert Scherrebeck

Vejle Bibliotekerne og HistorieLab udvikler i dette skoleår en ny debatmodel for børn og unge. I workshoppen præsenterer vi debatredskabet, som ud fra et dannesperspektiv træner børn og unge i at argumentere, reflektere, underbygge påstande, lytte til modstanderen og se ting fra flere perspektiver. Modellen har samtidig et indbygget konkurrenceelement: Når det går løs, dystes vi om at vinde med det bedste argument.

Workshoppen afprøver formatet med emner som identitet, nationalitet og 'danskhed' versus andre kulturer, og vi inviterer deltagerne til at være med til at videreudvikle konceptet til skolens ældste klasser. Workshopdeltagerne får masser af inspiration og øvelser med hjem til afprøvning i ude i klasserne.

5. Med historien som vækstmotor

v. lektor Claus Christian Koch

Hvad gør de små historiske oplevelser for vores lokale og nationale identitet, og hvordan kommer det regionale og det nationale perspektiv i spil i formidling, undervisning og kommunikation om historiske begivenheder?

Rundt om i landskabet findes hundredvis af tegn på større eller mindre historiske begivenheder. Det kan være mindsten, bygninger og rester af anlæg eller blot en fortælling, der lever i kraft af en lokal guide eller (historie)fortæller. Kan disse historiske erindringssteder gøres til genstand for kulturel og kommerciel produktudvikling, der skaber en indtægt til museer og turismevirksomheder og samtidig bidrager til en demokratisk debat og sikrer kulturarvens overlevering til kommende generationer?

På baggrund af en kort introduktion til litteraturen og en redegørelse for udvalgte eksempler, skal deltagerne med afsæt i egne eksempler diskutere, hvorledes samspillet mellem historie og erindringssteder kan være med til at skabe gode eksempler i museumsformidling og undervisning samt produkter til små turismeaktører.

6. Leg med forestillinger og historiens mellemrum

v. lektor Martha Lagoni og Teaterlærer Maria Winther

I historien er der rigtig meget, vi ikke ved, men kun kan forestille os. Erfaringer fra forløb i 7-9 klasser viser os, at disse "mellemrum" har potentiale til at vække elevernes nysgerrighed, forestillingsevne og ikke mindst lyst til at vide mere.

I workshoppen præsenterer vi kropslige og dramabaserede øvelser og viser, hvordan man ud fra en historisk case kan arbejde med "alt det vi kun kan forestille os": Hvad sagde de til hinanden? Hvad tænkte de? Hvilke følelser var i spil? Hvorfor mon de handlede, som de gjorde? Er der noget, vi kan genkende i dag?

Øvelserne er et afsæt til elevernes refleksion over samspillet mellem fortidsfortolkning, nutidsforståelse og fremtidsforventninger og elevernes forståelse for deres handlemuligheder i forhold til at påvirke deres samtid og fremtid.

7. "Sammen om historie" og partnerskaber

v. lektor Astrid Danielsen

Historieundervisningen er meget mere end bøger og portaler. Vi er sammen om at fortælle og skabe historie.

Med udgangspunkt i erfaringer fra projektet 'Sammen om historie' ser vi på muligheder og udfordringer i at samarbejde og indgå partnerskaber med kulturinstitutioner. Vi dykker ned i jeres lokalområder og finder ideer til fremtidige samarbejder.

8. At krydse grænser

v. Lektor Henrik Ottosen

Hvordan kan personlige fortællinger eller familiefortællinger inddrages i historieundervisningen?

I workshoppen vil vi 'lege' lidt med egne fortællinger, og der vil blive givet eksempler på, hvordan personlige- eller familiefortællinger er blevet inddraget i et forløb i skolen og i undervisningen på læreruddannelsen. Gennem fortællingerne er eleverne og de studerendes historiske tænkning blevet styrket, og historiefaget har fået en personlig dimension, som har været vedkommende for elever og studerende.

12.10 – 13.00 Frokost

13.00 – 13.45 **Paneldebat: *Fædrelandet i historiefaget***

Hvilken rolle skal statsdannelsen af Danmark, som den ser ud i år 2020, spille som rettesnor for historieundervisningen? Er den blot det foreløbige resultat af en historisk udvikling, eller har faget en forpligtelse til at styrke den nationale identitet? Og hvis ja, hvordan skal det så give sig til udtryk i praksis.

Vi samler fag- og holdningsmennesker til en debat om, hvorvidt fædrelandet har en rolle i moderne historieundervisning. Mød blandt andre lektor Rune Christiansen fra VIA University College og folketingskandidat for Radikale Venstre, samt forfatter og lektor emeritus, Michael Böss.

14.00 – 15.15 **Grønlands rolle i dansk identitet**

v. journalist Martin Breum

Sønderjyllands danskhed er for langt de fleste noget selvfølgeligt, og den hører med til danskernes nationale karakter, herom er ingen i tvivl. Men hvad med Grønland? Hører den store ø langt mod nord med til vores nationale identitet; til selve folkesjælen? Grønland udgør 98 procent af det danske kongeriges territorium, men udgør det Grønland også et stykke af os selv? Spørgsmålet blev for alvor aktuelt, da Donald Trump i 2019 bekræftede, at USA overvejede at købe Grønland, og flere grønlandske politikere straks viste interesse. Journalist Martin Breum, tidl. vært på Deadline på DR2, hører til Danmarks førende iagttagere af udviklingen i Arktis og stod i 2016 sammen med dokumentarist Jakob Gottschau bag DR's dokumentarserie 'Rigsfællesskabets Historie'. Han lægger op til debat om Grønlands betydning for Danmark og danskerne.

Folkefest i byens hus i Jelling

Efter konferencens afslutning er der åbning af folkefesten ***Grænser og national identitet før, nu og i fremtiden*** i Byens hus i Jelling. Folkefesten er en del af fejringen af 100-året for genforeningen i 1920, og der vil være musik og aktiviteter og mulighed for at købe mad og drikke. Festen fortsætter med hovedprogrammet lørdag d. 25. april på monumentområdet i Jelling. Der er gratis adgang, og alle konferencedeltagere er selvfølgelig velkomne.